

badia (Mataró, BDC XIV), *cul del quadernal* entre els pescadors mallorquins (*AlcM*, § 6d), val. *cul del sac* (*AlcM*, § 5), *tot ve a ser un cul de sac* mall. (§ 11), *al cul del sac es troben les engrunes*. Una etimologia mossàrab alternativa fóra *CULU EXARTIAE* 'cul de xarxa' **kul sársiga* i la primera s eliminada com si fos l'article, però és una combinació rebuscada.¹¹

CPT.: Mossàr. *qurlúča* (*RMa.*) *curlux* «luciérnaga» (*PAlc*), *CULI-LUCIDA* (Simonet, *Glos.*) o més aviat *CULI LUCE*, com el sd. *kuliluge* (com indica M-Lübke, 10 RFE VIII, 234) > alguerès.

Cul-acarenat. *Culbatut*. *Cul-blanc* [BDC x, 69], però *culiblanç* val. (mj. S. XVIII, CROs; ABoscà, GGRV, p. 529). *Culbufar*. *Culcosit* (< *corcusido*, per al qual veg. DCEC). *Cul-de-llàntia*. *Cul-de-sac* (veg. 15 supra). *Culdestrempat*. *Cules-arvera*. *Culjaristol*. *Culfeixuc*. *Culgròs* (BDC IV, 24). *Culicaiques*. *Culicendrós*. *Culigotat*. *Cul-i-merda* > *culimerdis*, *culimelis*; *culimerdejar*. *Culnegre* o *culinegre*. *Culipardal*. *Culipavo*. *Culitenat*. *Cul-llueger*. *Culmenejar*. *Culmener*.²⁰ *Culobert*. *Culremena*. *Culroig*; *culroja*: *kulřóya* a Cardós, Vall Ferrera i Vall de Boí (1932-1953; a Tavascan deien que era la cuereta), aran. *külärüža*, Benasc *culroiera* (1965). *Culsalat*. *Cultorrat*.

Culverd deu ser la forma originària del nom d'aquest ocell de l'Albufera, ara alterat en *collverd*, fem. *collverta*, perquè me'l donaren (1962) com a equivalent de *sivert*, *siverta*: aquest ve de *ses-verd* (*ses = cul*): de fet en vaig veure i tenien el cul verd però no el *coll*; diuen també *kolvèrt* (pl. -*vèrs*) a Gandia (1962); i en diversos punts del cat. occid.: a l'Ebre *kolzbèrts* (amb *l*, no *ll*, Benifallet, 1925), i a l'Estany de Montcortès (Pallars, 1959).

¹ «Ja veureu la reprimenda —MARIA: *culem-lo?* —Au, ja està dit! Van a fer l'acció de *cular-lo* --- al moment *lo culan* ---» *Si us plau per forsa* (*Singlots* I, 315). —² En italià mateix no està prou estudiada la història del mot: ¿no seria un mot d'origen toscà amb -ATA, que passant els Apenins fos ultracorregit en -atta i d'allí es propagués a la llengua comuna, en estendre's l'ús de l'artilleria? —³ També a l'Albufera de València anoto *kulèta* com una de les parts del mornell que enllaça amb l'*arc* i les *vergues* (Palmar, 1962). ¿És errada tip. un «*culetes* 'culata'» que figura al costat de «*culata*: culata» en Sanelo, E56v2? —⁴ «—I Na Noreta? —És allà dins que *culetja*. —*Culetja*... o feinetja? —Què més té una cosa que s'altra? —Per tu res (*despectiva* moralista!», GCortès, *IdOr* VIII, 94. —⁵ Prov. *reculadou* «croc de fer adapté au brancard d'une charrette et qui sert à reculer» (*TdF*, no localitzat). —⁶ «*Colàrsega*=cast. *culata*, ll. *portus recessus*»; de la definició francesa no es llegeix clar més que la segona ratlla -*re d'un port* (potser *la partie intérieure d'un port*, o *la partie postérieure* o *lointaine* ---); p. 134. —⁷ De nou amb la grafia *col-* (sense valor puix que no hi ha o àtona a Menorca, però vevel vacilació o fidelitat a la grafia d'altri), definint «l'extremitat d'un port més allunyada de la seva boca». Tampoc no té valor el «cast. *colár-*

sega» que li dóna com a equivalent: no hi ha tal mot en cap dicc. del castellà general ni en els nàutics de FzNavarrete o Lorenzo-Murga. Res d'això tampoc en el *Glossaire Nautique* de Jal (ni cat., ni com a cast.). —⁸ Grafiant *Col-*, però en el seu Nomenclàtor ho posa en un lloc amb *u* en l'altre amb *o* (si bé a l'ordre alfabètic *cu-*). Endevino que la comandància castellana del Port de Maó deu posar *col-* prenent-ho per un derivat de *cola*, i que els menorquins de llengua catalana comprenen que això en català no pot ser, però no gosen desmentir «la superioridad». —⁹ *Amatat* seria «espès, formant mata» i voldria dir una mola o esbart espès de peix. Hi ha un ús d'*amatar* semblant a aquest, però referent al moviment de naus en Muntaner o Desclot. Però potser el sentit és 'amagat entre les algues d'un fons de cala' (cf. els exs. que dóna referents a *anxova* i a *sardina*). Un altre *colarsa* d'*AlcM* «infor blavenca que porten els ocells, quan són petits, en el baix-ventre (Urgell)» és menys guiador essent cosa de terra endintre, i deu ser, de tota manera, un mot independent no sols per això sinó pel sentit. ¿Serà potser *culassa* encreuat amb *filàrsega* variant de *filagarsa*? (aquell s'usa a Ciutadella, Moll, *MiscAlcover*, 443 «fil descosit o defet», i potser s'explica per influència de *filàstica*, etc., però no crec que ens pugui guiar per a l'etimologia de *culàrsega*). ¿O seria un CODA ARSA (mossàrab)? No ens hi encaparrarem massa quan, al capdavant, no sabem qui ha donat aquest urgellenc *colarsa* ni amb quines garanties; del mot de St. Feliu ja hi ha més confirmació. —¹⁰ No fóra un cas únic d'aquesta propagació a St. Feliu i la seva rodalia, V. CONTIER, BALDRITXA, el cas de *vénda* (que sembla propagat a St. Feliu des d'Eivissa, veg. E. T. C. II, 221-2). Més ençà hem anotat un altre cas semblant referent a Cotlliure. —¹¹ És difícil que el mot combinat amb *cul* sigui *darσα* variant de *dàrsena* per més que aquest pugui pendre el sentit de 'fons d'un port': car es tracta d'una variant afrancesada d'un mot ell mateix estranger, recent, manllevat de l'italià. Per la banda de CLAVACARIA > *claveguera*, it. *chiàvica* no veig possibilitat fonètica ni versemblança semàntica. Per la banda de *colastre* 'colostre, llet de la bèstia partera' (relacionant amb el cast. del cast. *jaguarzo* SALICASTRUM) tampoc veig camí semàntic, encara que hi enllacem un *colastrar* que apareix dues vegades en l'*Art de Contemplació de Llull* com a equivalent de *colaphizare* 'donar bufetades' (¿no es referiria més aviat al fel amb què abeuraren el Crist, prenent *colastre* com a cosa amarga?). Un CLOACARIA CAECA, ni recorrent al «deus ex machina» de l'àrab morisc, no s'acosta a la versemblança.

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS: *culada*, *culador*, *cular* adj., *culara*, *culana*, *cular* v., *donar la cula*, *donar culatge*, *culassa*, *culassada*, *culastrada*, *costralada*, *culata*, *culeta*, *culatada*, *culatejar*, *culatò*, *culatxo*, *culatge* 'culatxo', *culejar*, *culejó*, *culeja-*